

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyesljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsédekben.

Közygyülés a városnál.

Az ólomlábai lassan ballagó ősz megváltozott hangulatot teremt mindenütt. Nemcsak a természet temeti be magát a néma lemondásba, hanem az emberek is érzik, hogy a szorgos munka idejének vége szakadt, a külső élet vesztett érdekességéből, letették az élet gondjait oda-künn és vidám érdeklődéssel tekintünk az oda-benn, még a tanácsteremben végbemenő ügyek mikénti lefolyása is. A közgyűlési terem szinte zúgott ma az érdeklődők sűrű tábortól. Öröm volt nézni az atyák ragyogó arcait. Mintha a közgyűlés terme képeznék minden kíváncsiságuk tárgyát, olzan vidám figyelemmel kísérték a tárgysorozat minden egyes pontját.

Természetes, hogy legtöbbet a városi pénzügyi tanácsosi állás betöltése hozott a tanácsterembe. Ámbár mindénki biztosra vette Mohay Lajos megválasztását, de az eredmény mikéntje mégis izgatta a közönséget. A jelölés a következő módon történt: I. helyen Gebhard Bódog, II. helyen Mohay Lajos, III. helyen Lipcsey Lajos jelöltettek. A szavazatszedő bizottság elnöke Sommer Mór volt, ő hirdette ki az eredményt is, mely a következő volt: beadatott 96 szavazat. Ebből Mohay Lajosra 69, Gebhard Bódogra 18 és Lipcsey Lajosra 9 szavazat. Zúgó éljenzés kelt a kijelentés nyomán, mely az új pénzügyi tanácsosnak

szólt, mindenki meglepődéssel vette tudomásul az eredményt. Az új pénzügyi tanácsos azonnal letette az esküt is. Utána meghatottságtól remegő hangon egy rövid beszédet mondott. Megköszönte a közgyűlés beléje helyezett bizalmát és jóindulatát, melyet munkássága elismerésül egy a multban, mint a jelenben is tapasztalt. Részletes programot nem akar adni, az a pillanat, mely szó-lásra indította, nem a rideg pénzügyi program elmondásának az ideje; csupán egyet ígér, hogy nehéz állásában, a melylyel az állam követe-ményei és a város érdekei között áll, soha nem fog megfélekedezni a városi közönség kívánalmairól.

A városi tanács 600.000 korona új kölcsön felvételéről tesz előterjesztést, mely összeg részben az új gyalogsági laktanya felépítésére, részben pedig az aggintéztől átvett 190.000 korona kölcsön visszafizetésére fog fordítani. Havranek polgármester erre vonatkozólag előterjeszti, hogy tárgyalásokat folytatott a Pesti Magyar Első Takarékpénztárral, Magyar Jelszolg Hitelbankkal, a Központi Takarékpénztárak Jelszolgbankjával, valamint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal. Ezek közül az utóbbi ad a legelőnyösebb feltételek mellett, a mennyiher 94½ árfolyam mellett adja a kötvényeket 4.9 százalékos 50 esztendei törlesztésre. Tehát ezt ajánlja leginkább elfogadhatónak. Dicballa György szintén a legutóbbi

mellett foglal állást. Farkasdy szerint 94½ árfolyam mellett 570 ezer koronát kapunk, de 590 ezer koronát kell készítenünk, tehát inkább vegyünk fel többet. Havranek polgármester megadja a felvilágosítást, hogy a Grünwald-cég 19%-ot engedvén, nem lesz szükség az egész összegre, ha pedig marad belőle valami, azt — Csöppenszky dr. ebbeli felszólalására reflektál — letétbe fogjuk helyezni. A közgyűlés elfogadja a polgármester előterjesztését s a kölcsön megkötésével Havranek polgármestert, valamint dr. Saára és dr. Ráday biz. tagokat küldi ki.

A Grünwald testvérek és Schiffer-cég kéri a közevetvám és sorompódíjak alól való mentességet. Havranek József pártolólag terjeszti elő kérelmüket. Szerinte a kivetett közevetvám alól mentsek fel őket. Megadta ugyanezt annak icajén a közgyűlés az igazságügyi palota építőinek, adja tehát meg Grünwaldoknak is. Saára Gyula dr. visszautasítja a kérelmet. Mikor a cég az építésre vállalkozott, jól tudta, hogy sem a közevetvám, sem a sorompódíjak elengedése nincs benn a szerződésben. Ugy tette meg akkor ajánlatait és most lealkudna a régi feltételekből. Ha Bernsteinéknek megadtuk, azok legalább fejeváriak voltak, de a Grünwaldok sohasem tartoztak városunkhoz. Pénzsz Imre élesen kikel a tanács javaslat ellen. Nekünk nincs elosztogatni valónk.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Egy óra a jövő század iskolájából.

Szintér: Városi elemi iskola első osztálya, melyben a gyermekek a padok tetején ülnek és jóízűen pöfékelik a dráma cigarettéket, egynémelyik pipára gyújt, sőt olyan is találkozik, a ki erősen bagózik. — 8 órát csevegnek. A diáksereg dohánykésztetést az ablak deszkájára helyezi s a padimentumra nagyokat köpköd.

Az ajtó megnyílik s a tanítónak világos pepita ruhába öltözött alakja láthatóvá lesz.

Tanító (kedélyesen meghajtva magát): Jó reggelt kívánok édes gyermekeim! (Általános zaj és pizzegés, a gyermekek ülve maradnak).

Tanító (zavartan): Nos! el sem fogadják a köszöntést?

Gyermekek (megbotránkozva hadonásznak a cuclis üveg gumicsövével): Igen is nem! — Tudja meg, hogy mi először nem is vagyunk édesek, másodsor nem vagyunk gyermekek!

Tanító (szemeslütve): Bocsássanak meg.

Egy a sok közül (orra fényes, de azért leereszkedőleg): Még most az egyszer!

Tanító a katedra felé tart, hogy asztaláról a szivarhamu dombocskákat letakarítsa. Ámde vesztére cselekszik, mert az első fújásnál rejtett ültáfröccsők repülnek arcába, öltözékére, mire élés hahota tör ki.

Tanító (dühös mozdulatokkal és tintázott arccal): Ki az a gazfickó (hirtelen szót cserél) igaz fickó, a ki ilyen merész tréfát úz? (Nagy moraj.)

Első diák (6 éves): Ki volt? — hát én... Nos, mi lesz? (csipőre teszi kezét és várakozó állásba vágja magát.)

Tanító (pálcikával közeledik feléje, hogy megbüntesse): Tartsa a tenyerét!

Első diák (gunyosan): Majd ha fagy, hó lesz nagy.

Tanító végeznai akar vele, de egy vöröshaju kis fiucska eleje áll.

Vöröshaju (6½ éves): Még csak az kellene, hogy az öcsémet bántsa. — Ne merjen hozzányulni, (figyelmeztetőleg) — ajánlom, ne nyuljon hozzá, az én apám újságíró...

Tanító félreléki az akadémuskodót és az aktut végrehajja. — A bántalmazott orditva száguld haza. A nebulók betintáztott papírgömböcök dobálnak a tanító fejéhez.

II. Jelenet.

A megsértett atya ajtóstól rohan a tancsterembe és egyenesen a tanítóhoz ront, ki agyon-tintáztott ruháját dörzsölgeti. — Villámgyorsan néhány pofleves dördül el, s mielőtt a tanító fel-eszmélhetne, az ur eltűnik, hogy másnapra hatalmas gyalázó cikket írjon.

Gyermekek (ugy kacagnak, hogy még a hasukat is tartják): Ha-ha-ha! ha-ha-ha! (Van, a ki a nyelvét öltögeti.)

Vöröshaju (széttérpesztett lábakkal a tanító előtt): Ugy-e megmondtam: lassan a testtel. (Érzélgessen dudorászva.) Csak lassan, lassan, lassan, lassan, lassan...

Tanító: Lassan! — majd megmutatom, hogy az atyját gyorsan is bedutyizzák.

Első diák (határozottan): Abból ugyan nem eszik.

Hát nem tudja ön művelt ember létére, hogy az apák ilyenkor lábbetegék szoktak lenni?

A pedelus csönget. A fiuk „le vele“ kiáltá-

sokkal tódulnak ki az ajtón. Egy-két sánta mé nem ért ki; ezekhez szól a tanító.

Tanító (mentegetődzve): a közbejött kedvezőlen körülmények miatt nem tarthatam elő-adást, a következő órán azonban lehetőleg pótolandom.

A sánták (biccegő kiejtéssel): Kell is nekünk — tanítsa a cirkuszi lovakat. (El.)

III. Jelenet. (3 hónap múlva.)

A tanító szobájába ülve egy végzést olvas: ... s miután a tettlegességet számbavehető tanukkal nem tudta igazolni, a vádlott felemeltetik. A vádló pedig, mivel jogtalan fenytési módot alkalmazott iskolájában, 300 koronára, ugy-szintén a jelzett perköltség és a vádlott napidíjainak megfizetésére oly feltételt mellét ítélték, hogy fenti összeget 8 nap alatt, különbeni vég-rehajtás terhe mellett kiegyenlítse. Kmft. stb.

Tanító (a drága papirost herkulusi erővel földhöz vágja). Nincs igazság a földön, nincs és nincs és ezerszer nincs...

Az ablak alatt most tengernyi „Abcug“ kiáltás hallatszik fel, majd meg a győztes apa tenorja mellett gyermeki ének hallatszik:

„Minek a lecke énnekem,
Mikor én a szivart szeretem.
Mert a szivarnek párja nincs;
De még az iskolában sincs...
Tanbetyár engem nem tanít,
Egye a f... e mindenit.
Inkább a rózsámat csokolom
S könyveimet a sutba dobom.

Éljen a szólásszabadság! — Le a tanbetyárokkal!“

Mindenlennen kötelezettségek várnak reánk, tehát nem tékozzolhatjuk a pénzünket. Szabad József dr. szintén ellene szól a javaslatnak. Hiszen akkor — ugymond — Say Ferenc, a Rózsa-cég s a többi építők szintén ugyanily követelésekkel állhatnak elő. Havranék polgármester ujjal pártolja, mert szerinte a kaszánya közéület, az azokhoz hordott anyag pedig vámentességet élvez. Végre is szavazás döntötte el a vitát. A tanács javaslata mellett nyolcan, a többiek ellene szavaztak.

A Schuckert-cég azzal a kérelemmel járul a városhoz, hogy a villamosvilágításnál az egyenkinti bekapcsolás helyett csoportkapcsolást engedjen neki a közgyűlés. Ne kelljen minden lámpa meggyújtásánál és eloltásánál külön menni minden lámpához, a mi nagy munka-különbözetet képezne, hanem hogy 9 helyről lehessen egyszerre meggyújtani vagy kioltani a lámpákat. A költség a cégé levén, tehát a közgyűlés elfogadta a kérelmet.

A Déli Vasut is kéri, hogy a villanyvilágítás a munkatelepre is kiterjesszék. Egyhangú helyesséssel elfogadják.

Simon Sándor alkapitány kérvényét, a melyben fizetésének pótlására 600 korona évi díjat kér, a tanács 400 koronára leszállítva — ennyit kapott elődje is — pártolójul terjeszti a közgyűlés elé. Az új bűnvádi perrendtartás jóval nagyobb munkát is ró rája, nagyobb a felelőssége, sőt állása előre nem látható kiadásokkal is jár. A közgyűlés egyhangulag elfogadja a javaslatot. Szintügy elfogadja Kollmann István városi írnok részére 400 kor. kiutalványozását, a ki Nemsits tanácsost helyettesítette s a túlfeszített munka következtében idegbajt kapott.

Göbel János György a polgári-, elemi- és ipariskolák igazgatója lemond állásáról és nyugdíjaztatását kéri. Alaghy Dezső iskolaszéki elnök magasztaló szavakkal emlékezik meg a távozó-ról, a ki nemcsak nálunk volt kitűnő tanerő, hanem bátran mondhatjuk, hogy egész Magyarország tanügyének kiváló előharcosa volt, a kire büszkéek lehetünk, mert elsőrendű kitűnőség, 21 évig látta Göbel tanítói karakterét s most azt mondja, hogy méltatlan dolog volna az ő működésétől való megválását csak egyszerűen tudomásul venni. Göbel oly férfi volt, a ki összes tehetségeinek kitűnő képességeivel lángoló ügyszeregetével, lelkiismeretes pontosságával oly nagy szolgálatot tett a mi tanügyünknek, hogy azt kellőleg méltatni nem is vagyunk képesek. Nemcsak korán és későn állott a munka mellett, hanem éjjeleit is nappallá tette, mert nála restancia nem volt soha. A jeles tanító jellemével együvé volt növe a jeles polgár jelleme. Érdeklődött a közügyek iránt mindenkor, sőt áldozatokat is hozott értük. Őszintén mondhatjuk, hogy távozása érzékeny veszteség tanügyünknek. Rokonszenyünk és őszinte tiszteletünk kísérelje őt nyugalmi állásába és azt hiszi, hogy mindnyájunk óhaja, hogy a hosszú becsületes munka után élvezze a pihenés édességét minél hosszabb ideig. A közgyűlés többszörös éljenzéssel hallgatta az iskolaszéki elnök szép szavait, a melyek után egyhangú óhaj volt, hogy beszéde egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vették s annak kivonata a nyugalomba vonult igazgatónak is átadásék.

A polgári leányiskolához igazgatói állás szereztek, a melynek betöltése lehetőleg az ottani tanítói kar tagjaiból, esetleg pályázat útján történik. Szintügy igazgatói állást szerveznek az ipariskolához is. Mindkettőnek dotációja évi 300 kor. A külteleken való építkezést a belügyminiszter a törvény erejére támaszkodva meg-

gedte s követeli, hogy a közbiztonság érdekében szükséges terheket ők maguk viseljék, szintügy maguk gondoskodjanak az esetleges tanítási szükségletekről. A tanács nem nyugszik béle ebbe a miniszteri intézkedésbe, hanem egy ügyesen megszerkesztett feliratan egy megbízott kiküldetését kéri, a ki megvizsgálván az itteni viszonyokat, a ministert, rendeletének visszavonására bírja. Az itteni viszonyokat nem lehet összehasonlítani a tanyai rendszerekkel, mert itt akárhány kültekli építkezőnek nincs 200—250 □ ölnél nagyobb területe, azt is adósságra veszi s kifizetni nem bírván, el kell adnia. A mellett a közbiztonsági, közegészségi állapotok elfajulnak s hovatovább odajutunk, hogy világitásról, új utcákról kell a számukra gondoskodni, a mi nagy terhet fog a városhoz róni. — Saára Gyula dr. hiábavalónak tartja a miniszterhez való föliratot, minthogy a miniszter ugyanis a törvény nevében járt el. Ha fölírunk, írjunk fel a törvényhozáshoz, hogy változtassa meg a helytelen törvényt. — Havranék polgármester ismét ajánlja a felirat elfogadását, mert a miniszter megbízottja róhat a künnlakókra nézve esetleg oly terheket, a melyek elveszik a kedvüket a további kültekli építkezésektől. A közgyűlés elfogadja a javaslatot. A Szent Sebestyén templom egyházi felszereléseinek pótlására kért 555 kor. 60 filléri megszavazta a közgyűlés. — Merzon Simonnak a város polgárának kötelékébe való felvételét kelyeslőleg tudomásul veszi. — A zámoly-utcai iskola illemhelyének újra építésére 228 kor. engedélyez. — A rokkant- és nyugdíj szövetkezetnek segélyezés iránti kérvényét — nem tartózáván városunk kötelékébe — elutasítja a közgyűlés. — Bardón Sándor felsővárosi kántornak fizetését 788 korról 900-ra felelmi. Parázs-vitát rögtönzött a jóhangú kántor kérése. Szabó Bakos András, majd Péter Imre tüzesen ellenezték a megadást, mert így terheink a végtelenségig szaporodnak, de Antal József fölvilágosította a közgyűlést, hogy olyan ártó bizony nem minden kántor vág ki, mint a felsővárosi, majd Per. Nagy János higgadt érvelése után, hogy így egy nagyobb kiadástól a lakáspénz megadásától menekszik meg a város — 36 szóval 22 ellenében belegnyugodott a közgyűlés a fizetésemelésbe. — Kreutz János egyházfűnek szintén megszavazott a közgyűlés 200 korona személyi pótlékot. Péter Imre, Berregi József, majd Fister József ellenezték a megadást, de Saára Gyula felszólalása ismét a megszavazás felé hangolta a kedélyeket. A városnak — ugymond — mint jó atyának kell gondoskodnia alkalmazottjairól. A köznyomornak hangzatos jelszavai hathatnak, feltűnést is kelthetnek, de nem mindig igazságosak. Hanem a biciklinél mégis csak győzött a „nem adjuk meg.“ Két kézbesítő helyett ugyanis ezután csak egyet alkalmaz a város s hogy dolgát gyorsabban végezhesse, biciklit kértek a számára.

— De hogyan veszi hasznát télen? — érveltek többen. Ha pedig télen meg tud nélkülözni, elsétálhat nyáron is gyalog. Aktora hahota keletkezett ezen érvelés nyomán, hogy az elnök főispán szinte feltűnő erélylyel követelte a személye és állása iránt való tiszteletet és a rendet.

Végül — soron kívül — Jungwirth Simon tanító kérvényét terjesztette elő a polgármester, a ki súlyos betegsége következtében szabadságot kér. A közgyűlés negyedévi szabadságot adott.

A közgyűlés délre véget ért.

Tisztelettel kérjük lapunk olvasóit, hogy az új évnegyed elején az előfizetéseket lapunkra megújítani kegyeskedjenek.

UJDONSÁGOK.

Uj apát. A király O. Felseje dr. Városv Gyula székesfejérvári megyés püspök kérelmére dr. Zichy Gyula grófot, O. Szentsege XIII. Leó pápa szolgálattevő kamarását a Solymos vára mellett levő Szent Mártonról nevezett bulchi, másként bulcsi apátság apátjává nevezte ki. Tudjuk nagyon jól, hogy a nemes grófot fogja ez a kitüntetés leginkább meglepni, a melyre az ő mindenki által ismert szerény egyénisége tartott legkevésbé számot, de tudjuk azt is, hogy ez a kinevezés a legszeleesebb körben, Zichy Gyula gróf minden ismerősei között a legelénkebb örömet fogja kelteni. Az Egyháznak valóban hű fia, a ki — igaz! — a mélyen vallásos, de főri kört, egy nagy úr kenélmét hagyta el, hogy napról-napra közvetlen szemlélője legyen Egyházunk minden fájdalmanak, minden küzdelmének és kevés örömeinek, a ki tevékeny munkás gondját és fáradságát vette ki az Egyház életéből úgy is mint egyszerű káplán s úgy is mint Krisztus földi helytartójának személye mellé osztott szolgálattevő kamarása. Különös örömet fog pedig okozni ez a kinevezés azoknak, a kik az új római hivatala óta a Szent Atya látására az örök városba zárandókoltak. Azt a jószágot, azt a lekötözött előzékenységet és figyelmet, a melyet Zichy gróf minden magyar honfitársa iránt mindenkor tanusit, elfeledni nem fogja senki soha. Jól esik lelkeinknek a tudat, hogy nekünk magyaroknak ott egy igazi jó barátunk van, a kit a katolikusok öszfűrti atyja szive egész meglevével szeret s a ki ezen szeretetet minden alkalommal igyekszik felhasználni arra, hogy apostoli magyar királyunkat ott is hiven szolgálja s a mi magyar szívünk óhajainak ékesen szóló tolmácsa legyen. Áldja is meg érte a Mindenható sok áldásával még igen sokáig.

Dr. Zichy Gyula gróf Nagy-Lángon született 1871. nov. 17-én 1895. júliusában dr. Steiner Fülöp megyés püspök pappá szentelte. 1896. és 1897-ben budakeszi káplán volt, és évben még Rómába tanulmányi folytatására, majd O. Szentsege számfelüti litkos kamarásává nevezte ki, míg nemrégiben szolgálattevő kamarásainak sorába emelte. 1897 óta tagja a Rómában levő egyházi nemes ifjak akadémiájának.

— **Egyházmegyei hír.** Dr. Városv Gyula megyéspüspök Szalay József bevárosi káplánt egészsege helyreállításáig szabadságot.

— **Gróf Zichy Jenő vendégei.** A francia, angol, német és belga egyetem Budapesten időző hallgatói meglátogatták gróf Zichy Jenőt és maga a házigazda mutatta meg nekik gazdag muzeumát. A diákok nevében egy francia ifju köszönte meg a szives fogadást.

— **Halálólas.** Földes Imre gyurói plebános hosszú, kinos betegség után tegnap elhunyt. — 1837-ben született Köröshegyen, Somogy megyében. 1862-ben pappá szenteltetett. Mint káplán N. Perkatán, Csákváron, Vaalban, Iszka-Szent-Györgyön, végül Fejérvárott működött. 1880. óta a gyurói híveknek volt buzgó lelkipásztor. Hosszú idő óta betegeskedett, majd a vizkór vett testén erőt. Főpásztorunk a múlt héten látogatta őt meg betegágyánál s tegnap bekövetkezett halála gyászba borította a vaáli kerület papságát, a mely haláláról a következő gyászjelentést adta ki:

A vaáli esperesi kerület papsága mélyen szomorodott szívvél, de a látogatásaiban is imáandó isteni Gondviselés akaratán való megnyugvással tudatja, hogy Földes Imre gyurói plebános, folyó hó 29-én reggel 3 órakor 65 éves korában, áldozó papságának 41-ik, gyurói lelkesférdésének 22-ik évében, hosszas, de példás türellemmel viselt szenvedés után, a szentségeken ismételtén ajtatosan részesevén, az igazak halálával visszaadta Ielkét Teremtőjének. Az Urban elhunytak, hűlt teteme október 1-én délelőtt 10 órakor a gyurói róm. kath. templomban tartandó engesztelő szentmise-áldozat után fog a gyurói r. kath. temetőben a boldog feltámadás reményében elhelyeztetni. Ezen végtiszességre a boldogultnak papfarsai, rokonai, barátai, ismerősei és a keresztény hívek tisztelettel meghivatnak. Gyurón, (Fehérmegye), 1902. szeptember 29-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

— **Uj krajcáros lap.** Október 15-én új krajcáros újság jelenik meg Budapesten, mely ellen-szülőzni törekszik majd a Friss Újság és testvérei által a nép lelkebe lopott salakot. A társadalmi és politikai lap szerkesztője már megalkult. Felélős szerkesztője dr. Gyútrék Ödön lesz, társszerkesztője pedig Gáspár Imre hirlapíró. A kath. nagy-gyűlés napján megjelenő lapot, minden jobb érzésű embernek figyelmébe ajánljuk, mert e beteg társadalommal szemben mindnyájunknak kötelességei vannak, s e lap terjesztésével missziót tölthetünk be.

— **Vörösmartyó ünnep.** A vörösmartyó-téri lámpák csak olyan álmosan pislogtak, mint bármely szürke köznapon, annál hatalmasabban lobbant fel a lelkesedés lángja szíveinkben, ahogy elsétáltunk a költőkirály szobrához, melynek árnyékában annyi haza- és emberszeretetet lehet tanulni. Mint az előző esztendőben, vasárnap is elküldötte a szoborra koszorúját a Vörösmartyó kör. Többet tett azonban a Polgári Dalkör és a D. V. műhely, melyek teljes szándékban ki is vonultak a helyszínére, hogy az isten szabad ege alatt a hatalmas ércszobor lábainál rengeteg közönség előtt adjanak kifejezést a szívükben felbuzduló nemes érzelmeknek! A Polgári Dalkör nevében érdemes elnöke Fekete Géza tartott egy rövid, de annál magvasabb, lelkes beszédet. A szavallattal Hollósy Ferenc ért sikert. Az ének-számok pedig igazán meglepő szépek voltak. A D. V. műhely nevében Orbán Ferenc mondott el érces hangon egy nagy szorgalommal összeszedett beszédet. A szavalójuk Hedrich József kellemesen tünt fel tiszta csengésű férfias szép organumával; énekszámok épűgy dicsérik Ján-bor Zsigmond szakavatottságát és szorgalmát, mint a P. D. dalszámait a Medgyessy Józsefét.

— **Udvarhelymegei tanfelügyelője.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter Székely P. Gyulát, az udvarhelymegei kir. tanfelügyelőség vezetésével megbízott kir. segéd-tanfelügyelőt, a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába, Udvarhely vármegye kir. tanfelügyelőjévé nevezte ki.

— **Exner-bankett.** A székesfehérvári sakközös társaság október hó 4-én vagyis szombaton este fél 8. órakor Tremkó Ferenc vendéglőjében Exner Győző tanár, országos hírű sakközös, a társaság elnöke tiszteletére Pillsbury amerikai sakk-mesterrel szemben kivívott második győzelmé alkal-mából társasvacsorát rendez. Exner tanár az amerikai sakk-mestert először a július havában tartott hannoveri sakkturnán verte meg, hol előkelő nevet szerzett a sakközösök sorában, mert a küzdők között a kilencedik díjat nyerte el. Ha akkor a harmadik díj nyertese lett volna, úgy a sakk-mesterek között foglalna helyet; így országos nevé, úgy világhírű sakközös lenne. Az amerikai sakk-mesterrel szemben oly szép eredményt, mint városunkban, a bécsi és budapesti sakközösök sem értek el, pedig ott tizenhat játékkal állt szemben s így az egyeseknek több idejük volt a gondolkodásra. Eddig az amerikai sakk-mester ellen táblánélküli művész-játékokban Exneren kívül senki sem nyert pártit s már a két döntetlen játszma is szép eredmény lett volna.

— **Kitüntetések a pozsonyi orsz. mezőgaz-dasági kiállításon.** A Fejérmegyei Gazdasági Egye-sület által rendezett gyűjteményes kiállítás dísz oklevéllel tüntetett ki. — Az egyesület gyűjte-ményeiben résztvevő magánosok közül arany ér-met nyertek: dr. Burchard-Bélaúry Rezső, Ba-jor József; — ezüst érmet: gróf Zichy János; — bronz érmet: Ivánka László. — Közreműkö-désért Scher Lajos gazd. egyesületi titkár arany érmet. Magánkiállítók közül díszoklevéllel lett ki-tüntetve: gróf Esterházy Miklós Mór; — köz-reműködésért aranyérem: Paulini Béla és Szil-árd Gyula Csákvár.

— **Megszűnt hajóállomás.** Az első cs. és kir. szab. Duna-gőzhajózási társaság közli, hogy Batta megállóhelyet a személyszállító hajók többé nem fogják érinteni, s ott csak a helyi hajók fognak kikötni.

— **A párhøj áldozata.** Knobel Elemér még mindig élet-halál között lebeg a kórházban. A sebláz már beállott, a légzési nehézségek fokozód-tak. Özvegy édes anyja virraszt a súlyos beteg ágyánál, a kinek tanácsára tegnap este meggyónt, megáldozott s felvette az utolsó kenet szentsé-gét. A katasztrófa minden percben beálhat. Fehér Jenő hirlapíró még szombaton este szabadlábra helyezte a vizsgálóbíró, a város területéről azon-ban távoznia nem szabad.

— **Amateur kiállítás.** A helybeli amateurok kiállítását rendeznek, a mire vonatkozólag a követ-kező értesítést adták ki:

Folyó évi július havában kiadott felhíva-sunkban közölt előzetes sorrend-tervezethez ki-egészítésül a t. kiállítóknak következőket hozzuk b. tudomására: A kiállítás megnyitása: 1902. év november hó 9-én d. e. (a megnyitás közelebbi módozatai hirlapilag és falragaszokon lesznek hír-detve.) Tartama: 2, esetleg 3 hét. Helye: Székes-fejérvár, „Magyar Király“ szálloda emeleti termei. A kiállításon résztvehetnek a magyar korona or-szágaiban illetékes művelődési fénypécszek, fest-ők, szobrászok, rajzolók, faműfaragók, szóval mindazok, kik bármely képművészettel műked-velésből foglalkoznak. A kiállított tárgyak lehe-tőleg eredeti és teljesen sajátkezű készítmények legyenek; másolatok szintén résztvehetnek, e kör-ülmény azonban világosan kitüntetendő. Az eset-leges fényezések (polturozások) keretkezés, szóval a tárgyak technikai felszerelése az illető szakiparos által is végezhető. A kiállított tárgyakhoz rövid leírás melléklendő, melyben az alábbi kérdőpon-tok töltendők s mely célra a mellékelt bejelentő-ívet kérjük felhasználni és legkésőbb f. évi no-venber hó 1-ig beküldeni. A leírásban okvetle-nül megjelölendő a kép vagy tárgy címe és az, hogy eredeti-e, vagy másolat, úgy az eredetinek címe és szerzője; továbbá szükséges az igénybe venni szándékolt területnek □ méterekben való be-jelentése. Megjegyezzük, hogy a legkisebb tárgy után is legalább □ mtr. terület utáni bír fizetendő. Egy □ mtr. terület díja 3 korona. Kivánatos a fényképekkel a gép, a lencse, a kitarítási idő (ex-ponálás), a fényrekesz (Blende), a világítási kör-ülmények megjelölése; azonban ezek nem okvetle-nül szükségesek. Megjelölendő továbbá a papír és készítési módszer. A képek keretbeve, vagy keretbevetlenül külön-külön, vagy egy keretben csoportosítva is elfogadhatnak, de okvetlenül fel-ragasztandók (cachirozandók) vagy papírkeretben (passapertouts) legyenek. Az elfoglalt területért járó díjak a kiállítási díjakkal egyidejűleg külden-dők be. A különböző nemű kiállítás tárgyak, u. m.: festmények, szobrok, rajzok, fényképek stb. nem fognak külön csoportokat képezni és azok teljesen a jury belátására van bízva. A jury és rendező-bizottság névsora annak idején közölve lesz. A bejelentő-ívben foglalt leírás a tárgymutató szerkesztéséhez lesz felhasználva. A rendező-bi-zottság megbízásából: Gróf Zichy Jenő elnök, dr. Palánszky Miklós alelnök.

— **Caillaghullás.** A mult héten álltak ki hon-véd önkénteseink a tűzpróbát, a mi után a perlis három csillaggal feszítették, hogy búcsút mond-janak a gondtalan katona életnek és ismét a szürke civilek glédájában foglaljanak helyet. A tiszti vizsgára 31 önkéntes jelentkezett, a kik közül a következők álltak ki sikerrel: Bohmitzky Jenő, Denkinger József, Eötvös József, Farkas Zoltán, Forgács Mihály, Haidecker Jenő, Keppich Béla, Kovács Károly, Krausz Ernő, Moóri Kőing Gyula, Laky Lajos, László Aladár, Lechner Nán-dor, Schwarz Endre, Tihanyi Sörös Ernő, Szita Gyula, Szabó János, Török Jenő, dr. Terkán La-jos, Ziffer Gyula, Bézénhoffer Frigyes, Etting-hausen Kálmán, Heiden Imre, Reigl Antal, Schö-bel Imre.

— **Öngyilkosság.** Schulcz Anna, Széchenyi-utca 68. sz. alatti lakos még alig 16 esztendő-s, máris terhére volt az élet s jónak látta könnyű szerrel megszabadulni tőle. Ma reggel 8 óra táj-ban lügköldolatot ivott s tettét csak akkor vették észre, mikor vonagnani kezdett. Még kihallgatható volt, kijelentette, hogy öngyilkossági szándékkal itta meg a mérget, mert nővére holmi szerelmi ügyben szemrehányásokat tett. A szent György kórházban ápolják, felgyógyulásához nincs remény.

— **Katonai hírek.** Juchó Antal százados a helybeli honvéd gyalogezredtől a marosvásárhelyi 22. honvédezedhez helyeztetett át. — Bellusi Baross Pál, lovag Pitreich 69. gyalog ezredbeli fő-hadnagy a honvédséghez helyeztetett át. Hecksch Márk 17-ik honvéd ezredbeli tartalékos hadnagy és Hirschfeld Jabab, a székesfehérvári V. honvéd kerületi parancsnokság nyilvántartásában álló szolgálaton kívüli viszonybeli hadnagy a szolgál-tati kötelezettség teljesítése után, tiszti rendfokozatuk megtartása nélkül, a honvédelmi miniszter engedélyével rangjukról — saját kérelmükre — lemondottak.

— **Nem ütök a gulyást egyon.** Hire futott teg-nap a városban, hogy Emhecht János mészáros gulyását a dinnyési határban levő András-gyepi árokban agyonverve találták. A hatóság emberei megjelentek a helyszínén s a mi közben tanakod-nak az eseten, Gremspurger Ignác gulyás fordul egyet s tovább folytatta álmait. Keltegetni kezdik s csakhamar kiderül, hogy az öreg gulyásnak kutya baja sincs. Berugott és saját jószántából keresett pihenést az árokban s mikor hallotta, hogy milyen hírek keringtek felőle, mosolyogva jegyezte meg, hogy nem ütök a gulyást egyon.

— **Táncmulatásokat.** A székesfehérvári és fe-jérmegyei tisztviselők otthona folyó évi október hó 4-én házias jellegű táncestetélyt rendez. Belépő díj: Személyjegy 1 korona, családjegy 2 korona. Kezdeté 8 órakor.

A székesfehérvári déli vasuti műhely dal-egyesület tagjai folyó évi október hó 12-én uta-zási alapja javára a „Polgári lövöld“ termében, a dalarda közreműködésével zártkörű szüreti ün-nepélyt rendeznek. Belépti magánjegy 1 korona 20 fillér. Családjegy 2 korona 40 fillér.

A székesfehérvári ev. ref. dalkör 1902. évi október hó 5-én a Lackovics-féle vendéglő helyi-ségeiben, saját könyvtára javára zártkörű tánc-figalom, dalestély és világpóstával egybekötött szüreti mulatságot rendez. Kezdeté este 8 órakor. Beléptidíj: Személyjegy 1 korona. Családjegy 1 kor. 60 fillér. A kik tévedésből meghívott nem kaptak, forduljanak az ev. ref. dalkörhöz. Műsor: 1. „Száll a daru.“ Irta: Mocsáry I. 2. „Viharban.“ Irta: Dürner Gy. 3. Rákóczy-Bercsényi emléke-zete“ (1730.) Irta: Szügyi J.

— **Leesett a robogó vonatról.** Tegnap dél-után a 4 órakor Bicske felé robogó vonaton uta-zott Hermann Sándor lovasberényi földműves. Kisfalud és Pákozdt között a kocsi átjáró folyo-sóján álldogált Hermann, midőn egy kanyarulat-nál elkapta kalapját a szél, ő utána kapott s e közben oly szerencsétlenül bukkott le a robogó vonatról, hogy egyéb zúzódásokon kívül bal láb-szára eltörtött. Az első segély után az este fél kilenc órakor érkező vonattal Székesfehérvárra szállították, a hol a szent György kórházban vették gyógykezelés alá.

— **Kösz vagy Okoz.** A Hazánk-ban olvassuk a következőket: Sopronban a kereskedők f. hó 21-én országos kongresszusra gyűltek egybe. Az ország minden részéből képviselve voltak és mi sem ter-mészetesebb, hogy azon urak lelkiyungalmát a keresztény szövetkezetek bántották legjobban. Azért el is fogadtak egy javaslatot, hogy a szö-vetkezetek cégükben a „faj és vallás megje-lölésére szolgáló kitételeket“ ne használhassa-nak. A kongresszus alkalmából Kereskedők Or-szágos Szövetségét is akarnak alkotni. Ebből az eszméből kifolyólag egyesek töprengve ír-ják, hogy a mai divatos névrövidítésben hogy fogja irni nevét ez a szövetség? Ha a ma-gyar államvasutat „MAV“, az Erdélyi Kár-pát-Egyesület „EKE“, a népiszkolai könyvtárakat intéző bizottság „NIKIB“, mi lesz ez? És végül kisüti a találó rövidítést: „KOSZ“. Ha pedig az a rövidítés az indítványozó uraknak nem tetszik, változtassák Országos Kereskedelmi Szövetségé s akkor a rövidítés „OKSZ“ lesz. Egyelőre nem mennek bele a találó rövidítésbe.

— **Betűröses lopás.** Schönheim Gyula Bu-dai-ut 46. sz. alatti vendéglősnél az éjjel hivatlan vendég járt. Az utcai ablakon át jutott a tettes a vendéglő helyiségbe, a honnan a mellette levő boltba ment s ott mintegy 250 korona értékű cukrot, pláinkát s dohányt csomagolt össze s azzal meglepett. A rendőrség megindította a nyomozást s valószínű, hogy a tettes nem kerüli el büntetését.

— **A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjintézetének helybeli főjka** melynek ügybuzgó elnöke *Havranek Antal*, igen szépen sikerült szüreti mulatságot rendezett *Varga István* Kórház-utcai vendéglőjében. A zsufoolágis megtöltött helyiségekben hajnalig tartott a vidám hangulat.

*Sorecz láncest*er tanítványai pedig szüreti mulatsággal egybekötött próbát tartottak a jó konyhájáról híres *Bárány vendéglőben*.

— **A „Székesfehérvár”** című helyi ujság szombaton kiadta a gyászjelentését, s bejelentette, hogy félesztendei kinlódás után megszűnt élni. Természetesen elmondja, hogy nyugodt lelkiismerettel néz a multra, hogy tekintet nélkül harcolt és „hogy nincs fölt a zászlaján,” hogy tisztán hozta, tisztán viszi oda, a hova a sors ez utánra állította, beszél közérdekről stb. stb. szóval durrogatja a frázisokat, mint a hogy az emberek ilyen esetekben a maguk mentiségére s a mások altatására frázisokkal élni szoktak. Annyi azonban bizonyos, hogy minden okos ember frázisoknak tekintette és semmiesetre sem fáradozik azon, hogy elhigye, hanem hogy a megszűnés igazi okát keresse.

A szerkesztője félesztendeig szerkesztette, azelőtt pedig mint egy másik lap munkatársát ismertük. Igazi typusa volt a legújabb módi szerkesztőknek. Most, mikor kimult közülünk, érde- me visszatekinteni itteni szereplésére, hiszen egy hét múlva senki se fog róla beszélni, senki se fogja a hiányát érezni.

Mikor idejött, senki nem vette észre; volt olyan, a ki a köszöntését sem akarta elfogadni. Egy hét alatt kieszközölt egy párbajt. Alaposan megvágott egy fiatalembert s a renomé meg volt alapítva. Nemcsak észrevették, de bizonyos félt tisztelettel tekintettek rá. Hogyne! mikor egy kardcsapással félesztendőre munkaképtelenné tett egy élettől duzzadó fiatalembert. És ő furdott a a dicsőség fényugaraiban. Aztán jöttek a támadások, kicsi társadalmunk minden rendű és rangu emberébe, „doktor, ügyvéd, katona, pap, tanító, iparos stb. stb. mindig akadt valaki a horogra, mert hiszen nem volt egyéb a cél, mint hogy a szenzáció mindig ott lobogjon a tűzhelyen. Ha a támadás nem sikerült a dolog ellen, soha nem jött zavarba, be nem ismert semmit, hanem folytatta a támadást személyeskedve, hiszen a gombaságok egész raktára állott folyton rendelkezésre. Leráncigálta az illetőt a sárgaföldig, hogy a nagy hang imponáljon a tömegnek. Hogy igaz-e a támadás, vagy jogosult-e a védelem, sohasem kereste, hiszen a közönség sem törődött vele. Mert hiszen — sajnos! — az olvasóközönség jó része nem szokott gondolkodni, nem néz a dolog mélyére és könnyen megtéveszteti magát a felszínen uszó frázisoktól, sőt örül neki, ha valakit a maga veszedelme nélkül a porba rántanak, pláne, ha az az illető bizonyos tekintetben tiszteletre jogosult. Az a körülmény, hogy a meg-támadott nem vett magának elégtételt, sok körülményben leli magyarázatát. Sajtópör? . . . kinek van kedve hetekig a bírósághoz lötni futni? De meg a támadások is elég ügyesek voltak arra, hogy nehéz legyen beléjük kapaszkodni. Azt pedig, hogy valaki párbajozzék, nem mindenkitől lehet várni. Hiszen sohasem a párbaj szokta eldönteni, hogy kinek van igaza. A mint a szombati eset is eléggé igazolta, a párbaj intézménye tisztára számárság s hiába, keveseknek van kedvük számárság miatt eldobni maguktól az életet. Ó könnyen beszélt. Mije van az életből? Semmi! Ma él, ha holnap valaki megszabítja tőle, csak köszönettel adózik érte. Legfeljebb a hitelezők sirnak utána.

Most aztán eljutott a véghez. Elfogyott minden, elolvadtak a néhány előfizetők is. Hóna alá veszi a sátorfáját s megy más városba existenciát keresni, ép úgy, mint mikor bejött hozzánk, hogy félv múlva, egy év múlva újra tovább vándoroljon.

Azt írja, hogy a „Magyarság” című lapoz meggy. Erdemes erről is szólni. Pár hónappal ezelőtt még egyike volt a jegjobban szerkesztett budapesti ujságoknak. Nem kisebb ember, mint *Benedek Elek* a kitűnő író állott az élen. A lap tulajdonosa, *Györfly Gyula* orsz. képviselő azonban egy szép napon elcsapta az egész szerkesztéséget s valami *Göndör* nevű egyént állított a

lap élére. Hogy miért történt az elcsapás, nem tudjuk, de nemi világot vet az ügyre az a levél, a melyet *Göndör Györflynek* írt s a melyben *Göndör* ilyen féle aranymondásokat eresztett meg: *Becsületes* marhákkal nem lehet semmire menni nagyságos uram, ha boldogulni akar, ügyes gazembereket alkalmazzon a lapjánál, a milyen én vagyok. S *Györfly Gyula* elcsapta *Benedek*ket munkatársaival egyetemben s megtette szerkesztőnek *Göndört*. A mint azonban halljuk, a budapesti ujságírók bojkottálták *Györfly* úr lapját, úgy hogy az nem kapott embert a lapjához. Most *Fényes László* lett a *Magyarság* szerkesztője.

20 hektoliter öreghegyi jó bor eladó. Tudakozódni lehet Stolzenberger Ferenccnél Olaj-utca 1.

Ügyvédi irodában, esetleg szolid üzletben állást keres egy jó írásu, négy polgári iskolát végzett nő. Cim a kiadóhivatalban.

IRODALOM.

Stampay „Énekek és Imák” cz. könyvének IX-ik, új kiadása megjelent. E könyv már most nemcsak az ifjuság, a nép, hanem a kántoroknak is kézi-könyvvül szolgál. 240 oldalal csinos kemény kötésben 15 kr., díszes angolvászonban 25 kr., 11-ik könyv ingyen, kotta is ingyen. Kapható a szerzőnél *Köbölkúton Esztergomme-gyében*.

„**az uszora ellen.**” A kötet tartalma három részből áll és pedig az első rész magában foglalja azon jogtudósok tanulmányait, a kiket a Magyar Gazdaszövetség felkért, hogy az uszora törvény elégtelensége és hiányossága folytán annak ujjaalkotása és kiegészítésére nézve véleményt adjanak. A legkiválóbb jogtudósok neveivel találkozunk e részben. Az alapvető tanulmányt *dr. Kunz Jenő* készítette, aki különösen a kérdés magánjogi oldalát dolgozta ki és részint az angol joggyakorlat eredményeire utal, részint az újabb német törvényhozás alkotásait kívánja módosított alakban recipálni. Büntetőjogi szempontból legnagyobb apparátussal *dr. Balogh Jenő* egyetemi tanár dolgozott, aki az összes európai büntető kódexek alapján eklektikus javaslatot tesz az uszora törvény kiegészítésére és szigorítására. *Dr. Kralik Lajos*, *dr. Issekutz Győző* és *dr. Sági Gyula*, mindhárom *dr. Kunz Jenő* tanulmányaira való vonatkozással tárgyalják a kérdést és mindannyian megegyeznek abban, hogy zora törvényük rendelkezései kiegészítésre szorulnak és pedig oly módon, hogy az uszora fogalma nemcsak a hitelezési, de az összes viszterhes szerződésre kiterjesztendő. ha azok uszorás kizsákmányolás céljából köttettek. Legterjedelmesebb *Zsögöd-Grosschmid Benó* tanulmánya, mely úgy a szerző egyénisége, valamint a tanulmány tartalmánál fogva is a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. *Zsögöd* felhasználja az alkalmat, hogy az egész magyar joggyakorlat és újabb jogfejlődés felett pálcát törjön és különösen az uszora jogszolgáltatás terén egyenesen a bíróságokat, magát és *kir. Curriát* teszi felelőssé, hogy helytelenül értelmezik az uszora törvényt s nem alkalmazzák oly esetekben, amelyekre a törvény rendelkezései direkte

szólanak. A kötet második része a Magyar Gazdaszövetség által tartott szaktanácskozás felszólalásait tartalmazza. Ezek között kiválóan érdekes *gróf Károlyi Sándor* megnyitó beszéde, amely az uszorás állapotokat vizsgálja és a gazdasági erőlcsök kívánatos fejlődését írja körül. *Dr. Dömötör László* előadó a magyar bírói gyakorlatok és a fent említett jogtudósok tanulmányainak eredményéről és javaslatairól számol be. *Hammersberg Jenő*, *Berczellky Jenő*, *Zsitvay Leo*, *Sági Gyula*, *Csillagh Gyula*, *dr. Doleschall Alfréd* az uszora kérdés elméletét és gyakorlati részleteit beszélnek meg és mindannyira az uszora fogalmának kiterjesztését és a büntetési tétel szigorítását kívánják. *Dr. Mihályi Flóris* és *dr. Gidófalvy István* pedig gazdag uszorás esetgyűjteményt közölnek. A kötet harmadik része a Magyar Gazdaszövetség feliratát tartalmazza az igazságügyi miniszterhez, amelyben az uszora törvénynek novelláris uton való sürgős kiegészítését és szigorítását kéri a jogtudósok javaslatai és a szaktanácskozás adatai alapján. A kötet ára 5 korona, kapható *Kilián* könyvkereskedésében (Váci-utca).

A Mátyás király emléklap Október hó 12-én nagy ünnepélyek keretében lepezik le *Kolozsvárt* *Mátyás király* szobrát. Ez alkalomból, a szoborbizottság hozzájárulásával *dr. Perl Alfréd* *Kolozsvári* hírlapíró szerkesztésében *Mátyás király emléklap* cím alatt egy illusztrált díszmunka jelenik meg, melybe hazánk legjelesebb írói és a közélet számos előkelő szereplői írtak cikkeket. E díszes, képekkel bőven ellátott mű célja a *Mátyás* kultusz terjesztése. — Hogy e cél minél könnyebben elérhető legyen, a 6—8 ívre terjedő mű ára 50 fillérben állapított meg. A mű körülbelül 100,000 példányban jelenik meg és megrendelhető a *Mátyás király emléklap kiadóhivatalában*, *Kolozsvárt*, *Szentlélek-utca 2. sz. alatt*. *Viszontelárusítóknak* engedmény.

Hirdetések

a „**Fejérmegyei Napló**”

részére

jutányos áron felvételnek a
kiadóhivatalban

Szent-István-tér 1.

Gróf Zichy Jenő Zichyfalvi szőlészetéből szállít hetenként háromszor legfinomabb

csemege szőlőt

5 k.-tól 44 fillérért házhoz szállítva.

Megrendelés levelező-lapon a kasznársághoz címzendő.